

L I E T U V I Ų AUSTRALIJOS L I T V I S

DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS ■ LITHUANIAN FORTNIGHTLY
Registered at the GPO, Adelaide, for transmission by post as a periodical.

IV metai

Adelaide, 1951 m. gruodžio 10 d.

Nr. 25(85)

VARŽYTYNES DEL RYTPRŪSIU

ALB. POCIUS

Nejučiomis prieš porą savaičių praėjo 33 metų sukaktis, kai pasibaigus I-jam pasauliniam karui saujelė Prūsijos lietuvių, 1918 metų lapkričio 30 d. Tilžėje paskelbė, jog "Atsižvelgiant į tai, kad viskas kas yra turi teisę gyvuoti, ir į tai, kad mes Lietuviai čionai Prūsų Lietuvoje gyvenantieji sudarome šito krašto gyventojų daugumą, reikalaujame mes remdamiesi ant Vilsono Tautų paties apsisprendimo teisės, priglaidimo Mažosios Lietuvos prie Didžiosios Lietuvos.

Visi savo parašu šitą pareiškimą priimantieji pasizada visas savo jėgas už įvykdinimą minėtojo siekio pašvesti."

Tada Mažosios Lietuvos Tarybos atstovavusios virš 600.000 Prūsijos lietuvių balsas nebuvo išklausytas, tačiau varžytynės dėl Rytprūsių dar tuo nepasibaigė. Šiandien Rytprūsių klausimas beatsistatantčiai Vokietijai yra pats kiečiausias.

Dar Vokietijai tebekariaujant, Teherano ir Jaltos konferencijose buvo paliestas Rytprūsių klausimas, tačiau galutinai Rytprūsiai buvo padalyti Potsdamo konferencijoje.

Oficialių dokumentų, tiesa, nėra paskelbta, kam priklauso šiaurinė Rytprūsių dalis su Karaliaučium — Lietuvai ar Rusijai, tačiau JAV-bėse vykstant buvusio visose konferencijose Ruzvelto ir Trumano patarėjo Hopkinso bylai už pasitarnavimą "raudonajam carui", paaiškėjo, kad Keturi Didieji buvo nutarę visiems laikams atskirti Rytprūsius nuo Vokietijos padalinant kraštą vadinamąja "Potsdamo linija" tarp Lietuvos ir Lenkijos. Pietinė Rytprūsių dalis su Dancigu ir Elbingu teko Lenkijai, o šiaurinė dalis su Piluva, Karaliaučium, Tilže, Isručiu ir Goldape Lietuvai.

Kadangi tuo metu Lietuvos reikalus "atstovavo" okupantai, todėl "tėvas mielai sutiko" Lietuvai pri-

klausančią dalį pasiimti "globoti".

Šitą faktą patvirtina ir tai, jog tuoj po Potsdamo konferencijos Vilniuje Paleckis buvo pradėjęs organizuoti "padėkos" mitingus "už visų lietuviškųjų žemių sujungimą". "Tiesoje" taip pat buvo pasirodę keletas tuo reikalu strapsnių, tačiau visi greitai nutilo, nes Stalinas nepanorėjo perleisti Rytprūsius "broliškai" Lietuvai, bet sugalvojo tą sritį prijungti prie Rusijos, Leningrado apygardos administracijos ribose.

Trečias labai svarbus veiksnys tai vakarų pasaulio valstybių naujai išleisti ar išleidžiami žemėlapiai, atlasai ir mokyklų vadovėliai.

Iki Hopkinso bylos visos valstybės savo žemėlapiuose šiaurinę Rytprūsių dalį, t. y. Mažąją Lietuvą (Minor Lithuania) žymėjo ta pačia spalva kaip ir Rusiją, tačiau po bylos paaiškėjus arba iškilus aiškėn kai kurioms paslaptims visi naujai išleidžiami žemėlapiai ir atlasai pataisė senąsias klaidas taip, kad išskyrus vokiečius ir rusus, viso pasaulio žemėlapiuose pradėta Mažąją Lietuvą žymėti ta pačia spalva, kaip ir visa Lietuva ir sienos vedamos nuo Rūdkalnio iki Vištyčio ežero. Lietuvos rytinės sienos pažymėtos tokios, kokios buvo iki 1940 m. birželio 22 d., t. y. su Vilnium, Trakais ir Švenčionimis.

Šių eilučių autorius turi surinkęs nemažai žemėlapių ir įvairių leidinių šiuo klausimu.

Kaip tik dabar Australijos knygų rinkoje pasirodė pradžios mokykloms pritaikytas "The new Atlas" Collins Clear—Type Press, Glasgove, Anglijoje leidinys, kaina 1/6. Kitas vėl gimnazijoms skirtas "The Handy World Atlas and Gazeter" su 128 žemėlapiais išleistas John Bertholomew ir Son Edinburge, Škotijoje. Kaina 6/6

Pastarajam atlase ypatingai ryškios Lietuvos sie-

Ne vien tik duona...

V. ČEPLIAUSKAS

ADELAIDĖS LIETUVIŲ ŠEŠTADIENIO MOKYKLOS
MOKSLO METŲ UŽBAIGOS PROGA.

Jei po amžių kada
skaudūs pančiai nukris
Ir vaikams užtekės
nusiblaivęs dangus,
Mūsų kovos ir kančios,
be ryto naktis —
Ar jiems besuprantamos

[bus?

Maironis

Bedirbant dėl duonos kasdieninės per savaitę prisirenka tiek daug minčių, toks noras išsišneketi su žmogumi, nors rėk apy-

tušties Australijos laukams. Bet daug neišrėksi, jei imiesi įrodinėti dalyką, kuris ir šiaip jau visiems pakankamai aiškus. Tuomet atrodo, kad tartum nori įrodyti, kad sniegas yra tikrai baltas.

Kiek kartų Kauno ažuolyne daugiau čigonei ranką, bet nei iš kurtų, nei iš rankos neišpranašavo, kad nukilsime ne už marių, bet už okeanų, už 20.000 km nuo Tėviškėlės, kad matysime ko akys neregėjo, girdėsime ko ausys negirdėjo.

Kol šio žemyno krantus pasiekėme daug išliejome energijos dėl komitetų, rūbų, maisto ir cigarečių dalinimo komisijų rinkimo, o dar daugiau dėl jų nuvertimo. Bet vis dėlto šokome lenciūgėlių, daina vome, vaidinome, lošėme krepšinį. Vaikučiai lankė savas mokyklas, gimnazijas ir net savą universitetą. Čia jau, tartum, su gamta ir mūsų rūpesčiai pasikeitė. Ne'albėsiu apie namų statybas, kad ir vėl ko nors neužrūstintčiau. Geriau nusukime kalbą nuo duonos, darbo ir pastogės.

Turime ir čia krepšinį, chorą, šokėjus ir vaidintojus, bet kaip einasi su lietuviška abėcėle, taip ir norisi paklausti. Žinoma, atsakys ne vienas, gi turime Adelaidė-

nos ir 49 psl. visos trys Pabaltijo valstybės išskirtos iš "brolišųjų respublikų" tarpo. Lietuva su Karaliaučiumi, Klaipėda ir Vilniumi, tik Suvalkai palikti Lenkijos pusėje.

Tiesa, kai kuriuose žemėlapiuose Karaliaučius pavadintas Kaliningradu, Klaipėda — Memeliu arba Vilnius — Vilno, bet tai dalykų prasmės nekeičia. Pasikeis laikai — pasikeis ir vardai.

Rytprūsių klausimu išleista taip pat nemažai ir knygų.

Viena bene mums įdomiausių yra prancūzų Quai d'Orsay (Quai D'Or Say), kur siūloma geležinę uždangą palikti prie Elbės, nes "Mažojoje Europoje" t. y. Europoje be Rytų, Prancūzija kaip ir Karolio Didžiojo laikais galėtų dominuoti ir būti Europos "širdis". Kita knyga yra mus įspėjanti budėti tai Wilson Harrys "Taikos problemos". Autorius, matyt, "apsišarvavęs" žiniomis iš lenkiškųjų šaltinių, siūlo, kad "Lenkijos siena nuo pat Rusijos eitų Nemunu", t. y. įskaitant Suvalkiją ir pusę Kauno miesto. Autorius nori duoti Lenkijai "saugias" sienas, panašias kaip Hitleris kad norėjo duoti Reichui "strategines" arba "gamtines".

Žinoma, mes nesileisime į polemiką su lenkų spauda, kuri sakosi jau "įrodžiusi visam pasauliui" Karaliaučiaus ir Tilžės "lenkiškumą".

Lenkiškųjų autorių pasiūlymus sukurti "šimtamilijoninę Lenkiją" su Lietuva, Latvija, Gudija, Ukraina, Prūsija ir "broliška Čekija" kaip "užtvara" prieš Rusijos ir Vokietijos ekspansiją mes laikome kvaila romantika arba ežimu Hitlerio ir Stalino pėdomis. Sunku bus rasti kvailių, kad iš vienos vergijos pereitų į kitą. Lieka tik apgailestauti, jog tai spausdinama Londone anglų kalboje ir bereikalingai gadinamas popierius. Verčiau išleistų knygą

apie Katyno žudynes.

Vokiečiai taip pat norėdami atgauti Rytprūsius įsteigė specialią ministeriją Rytų sritims grąžinti ir propagandai skleisti. Visokių suvažiavimų progomis priimamos rezolucijos reikalaujant Vokietijai 1920 metų sienos. Persekiojami visi klaipėdiečiai, kurie palaiko ryšius su Maž. Lietuvos Taryba arba skaito "Keleivį". Maž. Lietuvos Tarybos pirmininkui p. E. Simonaičiui policinėmis priemonėmis sustabdyta kacetininko ir bedarbio pensija ir nuolatiniai puolamas spaudoje, ypatingai per "Memeler Dampfboot", kurio redakcijoje sėdi visi Hitlerio laikų "herojai".

Tačiau mes, žinodami, jog griuvus geležinei uždangai lemiama žodį turės anglo-saksai, t. y. J. A. Valstybės ir Anglija, ramiai su pasitikėjimu žiūrime į ateitį.

Mūsų pasitikėjimą stiprina ir tas faktas, jog daugumas anglo-saksų politikų ir laikraštinkų gvildendami Rytprūsių problemą, palankiai atsiliepią mūsų reikalui, pabrėždami, jog "Pabaltijo valstybės organizaciniu ir ekonominiu atžvilgiu padarė daug daugiau negu iš jų buvo tikėtasi 1918 metais, t. y. joms atsistatant."

Beveik visi Vakarų valstybių autoriai, apsistodami prie Rytprūsių klausimo, siūlo "nebepadaryti daugiau tos klaidos, ku. i buvo padaryta po pirmojo karo, t. y. paliekant Rytprūsius Vokietijai." Toliau sakoma: "Palikus Rytprūsius prie Vokietijos po keleto metų vėl turėtume Dancigo konfliktą." Beveik visur siūloma padalyti Rytprūsius tarp Lenkijos ir Lietuvos, grąžinant tiems kraštams nuo jų atplėštas žemes.

Baigiant norisi tikėti, kad "Potsdamo linija" taps atsikūrusios Lietuvos valstybės vakarinė siena.

je Kun. Dr. P. Jatulį, p-nią Kalvaitienę, A. Gavelį, V. Neverauską ir L. Kazlauską. Jie šviečia kas šeštadienį mūsų jaunąją kartą. Tai pasišventę ir pagarbos verti žmonės. Manau, jiems tikrai ne užėina į galvą "griešna" mintis apie dvigubą šeštadienio atlyginimą. Kas jiems bent aciū pasakė? Iš visuomenės pusės ši taip mums svarbi įstaigėlė jokios paramos nesusilaukia. Susiranda sau lėšų kitos mūsų kultūrinės organizacijos, aukų, mecenatų ar parengimų pavidale. Aukojame Diepholzo gimnazijai (Dieve gink, neatkalbu, kad neaukokime!), bet neužmirškime ir savo kolonijos "atžalyno". Kas kitas jais pasirūpins. Jie patys permaži, iš mokytojų reikalauti būtų lyg ir per daug. Prieš kurį laiką buvo šauktas tėvų susirinkimas, norėta išrinkti tėvų komitetą, laukta apie 50 tėvų, o atsilankė tik du!

Štai vaizdelis iš mokyklos: mokytoja liepia vaikučiams atsinešti

po sąsiuvinį. Kitą šeštadienį vienas "pipiras" neatsineša. Paklaustas kodėl, atsako:

— Mano mamytė sakė, kad poniam mokytoja turite duoti.

Graudu ir juokinga. Gal dar UNROS prisiminimai šią mamytę tebeveikia. Negi ji iš neturto taip pasakė. Jeigu mokyklėlė turėtų bent keletą svarų savo kasoje, tai ne tik sąsiuvinių ar paišelių nupirktų, bet lietuviškų elementorių, knygučių, žaislų; užprenumeruotų kiekvienam po vaikų laikraštėlį "Eglutę", surengtų ato stogų ekskursijas autobusais ir t. t. Gal tuomet vaikutis tik lauktų šeštadienio ir pats veržtųsi į mokyklą.

Skaičiau laikrastyje, kad kažkurioje Amerikos lietuvių mokykloje įsteigta 10 dol. premija už geriausią rašinį tema: "Kodėl aš meldžiuosi ir kalbu lietuviškai". Gal šis gražus pavyzdys tikėtų ir mūsų mokyklai.

Ar bereikia įrodinėti, kad laikas

dirba savo nutautinimo darbą, kurioje tik šalyje lietuviai bebūtų. O Tėvynėje lietuviai ir fiziniai ir dvasiniai sistematingai naikinamas. Bet ką man čia pamokslininkauti, geriau tegul už mane kalba pavyzdžiai.

Vieną dieną apsilankė pas mane toks lietuviškas "pupulis". Žinoma, australiškos mokyklos auklėtinis. Paėmęs nuo stalo lietuvišką laikraštį paprasčiau paskaityti. Kai pradėjo mano svečias "spelinti ai, dži, ki, uai", taip mudu abu ir nebesupratome, ką skaitome.

Užeinu svečiuosna į lietuvišką šeimą. Dukrelė gal penkių metelių, "Kindergarteno" auklėtinė. Pasisodinu ant kelių ir šiaip ir taip kalbinu, o ji kažko tokia ne drąsi. Pagaliau mamytė užvadavo

— Žinote tamsta, jai jau lietuviškai sunkoka. Kada aš pati jai ką nors noriu išaiškinti, turiu pridurti angliškai. — Mamytės veide matėsi pasididžiavimas, kad jos dukrelė gabi svetimoms kal-

Adelaidės lietuvių šeštadienio mokyklos mokiniai su mokytojais: kairėje — A. Gavelis ir V. Neverauskas, viduryje — P. Kalvaitienė, dešinėje — L. Kazlauskas ir Dr. Kun. P. Jatulis.

boms, bet gabi ir savąją užmiršti. Svečio mandagumas neleido ką nors atsakyti, pasitenkinau tik tylos protestu.

Amerikoje, vienoje lietuviškoje mokykloje paklausti vaikai, kaip vadinasi didžiausias Lietuvos ežeras, 75% atsakė, kad Nemunas.

Rytų Vokietijoje išleistas potvarkis, kad vaikučiai prieš eidami gulti turi atsiklaupyti, sudėti rankutes, nuleisti žemyn akutes ir susikaupę vieną minutę pagalvoti apie Staliną.

Lenkijoje grįždami vaikai iš mokyklos parsineša Stalino paveikslukus ir prašo mamytės pakabinti prie lovytės, šalia Dievuliuko. Gal manote, kad Lietuvoje yra kitaip arba geriau?

Kas pavaduos čia mūsų šaunius krepšininkus, artistus, dainininkus? Kas bus, kada sugrįšim, anot poeto Brazdžionio "Iš visų pusrėčių", kada sveikinsimės brolis su broliu, vienas — "kak paživajete", kitas — "How are you".

Bet štai ir antroji medalio pusė. Adelaidėje nėra taip jau blogai, kaip aš čia nusišnekėjau. Džiugu, kad mano suminėti pavyzdžiai nesudarė daugumos. Norėdamas išvengti skaitytojų kritikos, geriau aš pats savo straipsnį iškritikuosiu. O tam paremti siūlau ir gražių pavyzdžių.

Adelaidės šeštadienio "Vargo Mokykla" gyvuoja jau du metai. Keitėsi čia mokytojai ir mokiniai, bet ji liko gyva ir net sustiprėjo. Šiais metais mokyklą lankė apie 70 mokinių. Tai gražus skaičius, net pasidžiūtotinas prieš tą lietuvišką "Meką" — Ameriką. Apie 20 mokinių sudėjo po vieną ar du šilingus, viso £1.2.0 ir pasiuntė savo draugams Diepholzo gimnazijoje, kaip premiją už geriausią rašinį lietuviška tema.

Gruodžio 15 d. (šeštadienį) ši mokykla pradeda švęsti savo mokslo metų pabaigtuves. Iš ryto egzaminai (bus keletas ir "abitūrentų"). 3 val. po pietų Sv. Ksavero Katedros salėje mokslo metų užbaigos spektaklis tokia programa:

- 1) "Tikrai pavasarį sugrįšiu į namus", montažas, režisūra ir kostiumai p-nios Kalvaitienės.
- 2) Eilėraščiai, monologai ir dainos.
- 3) Gruodžio 16 dieną (sekmadienį)

Del vienos negeroves

Gyvename Australijoje, nenustodami vilties, kad mūsų buvimas šiame krašte turi irgi laikiną pobūdį. Mes tikimės, kad ateis pagaliau trokštamoji diena, kada po komunizmo sutriuškinimo galėsime grįžti atgal į savo tėvynę. Mūsų gyvenimas laisvę atgavusioje tėvynėje iš pradžių nebus lengvas, bet, be abejoj, patriotiškesnė tremtinių dalis to nepabūgs ir daugumas lietuvių, kuriems savo kieta duona skanesnė, negu svietimi pyragai, grįš į namus. Būdami Australijoje mes sekame šio krašto gyvenimą. Ir čia pastebėjome tai, ko nesitikome nei viename mums žinomų kraštų: Australijoje labai daug jaunimo, netgi vaikų dirba fabrikuose ar kitur. Skaudu žiūrėti, kaip daugeliui vietinio tautos žiedo netenka pamatyti didesnės mokslo šviesos. Jis nera pažinęs kultūros, jam nezinomas uidesnis mokslas, jis nemato šviesos džiaugsmo, "besimokydamas" iš bulvarinės "literatūros" — komikų (kurių daugumas yra tikri dvasios nuojai) ir iš amerikoniškų prastos vertės filmų (kur taip lengvai atimama a. timo gyvybė). Atrodo, kad daugelis tų jaunuolių tikrai galėtų pirma pasimokyti, o po gimnazijos ar studijų baigimo eiti į gyvenimą, pelnyti pinigų sau ir savo tėvams, kurie suteikė jam kelią į šviesą ir mokslą. Deja, šiame krašte dažai tėvas nusiperka savo patogumui automobilių išsimokėtinai ir siunčia savo vaikus užsidirbti pinigą. Didelis klausimas, ar iš tos mašinos kas liks vaikams, kai jie bus užaugę? Bet tas negerumas, deja, dažnai braunasi į lietuvių šeimas. Didesnė dalis mūsų tautos žiedo - jaunimo, kurie taip gražiai mokėsi stovyklų gimnazijose Vokietijoje, nutraukė

ni) visų mokinių išvyka autobusais į Marialtą (žinoma, su tėvelių leidimu ir parama).

Šių mokslo metų užbaigos programa malonu būtų sulaukti Adelaidės lietuviškos visuomenės, ypačingai tėvelių dėmesio. Paaukotas šilingas-kitas padengs padarytas išlaidas, atsilankymas padrasims moraliai ir duos daugiau vilčių bei energijos sekantiems metams.

mokslą ir nuėjo uždarbiauti. Ar to negalima išvengti ar tikrai jaunuolis-lė nebegalėjo toliau mokytis? Atrodo, čia esama daug lengvabūdiškumo, kaip iš tėvų pusės, taip ir iš jaunimo pusės. Tėvai aiškinsis, kad reikia greičiau išmokyti nusipirktą sklypą, namelį, baldus ar kt. Kai kurie jaunuoliai mokslą išsikeitė į motociklus, tad reikia užsidirbti pinigą, kad užsikėtų už juos. Tuo tarpu tėvai galėtų kiek susispausti, kol vaikas baigs mokslą. Juk negyvename Sovietų Sąjungoje, kur tėvų uždarbio neužtektų šeimai išlaikyti. Jeigu norime čia greičiau materialiniai sustiprėti, praturtėti, tai negalime už tai aukoti vaiko ateitį ir laimę. Daugelis jaunimo labai prielankus pamesti mokslą ir eiti uždarbiauti, nes mokytis pritingi, juk tėvai negali duoti pakankamai pinigų komikams, kinams, aiskrymams, saldainiams, šokoladui... Pats uždarbiaudamas jis gali visa tai nesunkiai turėti, nusipirkti motociklą ar dviratį... Mums tenka atsiminti, kad esame atsakomingi prieš savo tautą ir prieš tėvynę. Mes, tremtiniai, būdami laisvame pasaulyje turime mokytis, švietis ir krauti mūsų mokslo žinių lobyną, kad parsivežtume jį į savo kraštą. Mes esame laimingesni, negu mūsų jaunimas, kuriam savo krašte išdavikų ir išgamų brukamas netikras mokslas. Metai bėga greitai ir kartais neapsižiūrėsime, kaip laisvės varpai šauks mus atgal į namus. Tie dalykai, dėl kurių dabar daugelis jaunimo pameta mokslą, yra labai laikini, nes motociklas susivažinės, ledai ar saldumynai susivalgys. Tiktai Tavo, Lietuvos jaunuole-jaunuoli, mokslas yra tikras turtas! Lietuvos okupantai galėjo sunaikinti lietuviškas mokyklas, bet negalėjo išrauti iš jaunimo iki okupacijos į jo širdį įdėto tikro mokslo, meilės savo kraštui. Lietuva laukia tremties jaunimo ir jo dvasinių bei kultūrinių turtų. Ir australiškoje mokykloje galima pasisemti šviesos, o lietuviškumo įkvėpėja turi pasilikti savoji šeima, tėveliai, pagaliau ir savo organizacijos.

J. B-čius

Del "Atviro laiško"

Atsakydamas į mano straipsnį "Spaudoj pasižvalgius", kuris lietuvių vieną nevykusią mišrių vedybų korespondenciją, kurios nekartosiu, kad neužimčiau AI. daug vietos, tikėdamas, kad skaičiusieji jį prisimins, L. Kančiauskas, savo "Atvirame laiške" [AL Nr. 23 (83)] mane apkaltina, jog man yra nemalonius spaudoj užkliudymas dėl mišrių šeimų kūrimo. Dar toliau eidamas, didesnį savo laiško pusę L. Kančiauskas kaltina mane einantį inteligentų užtarėjo pareigas. Jo nuomone, aš savo anam minėtam straipsny tvirtinęs, jog tik eilinius piliečius esą verta smerkti, o inteligentams reikia atleisti. Prie šito viso turiu tik pridėti, kad labai apgailestauju dėl tokio nesusiapratimo, bet nei pirmo nei antro tvirtinimo nesu daręs. Kaip juos L. Kančiauskas išskaitęs neturiu supratimo. Jei L. Kančiauskas nepajėgė suprasti mano ano straipsnio, tai kviečiu pasiskaityti jį dar kartą, bet jei jis nenorėjo suprasti, tada vaistų nėra.

Norėdamas trumpai dar paaiškinti turiu pridėti, jog L. Kančiauskas visiškai nesiorentuoja bendros sąvokos ir atskirų faktų dalykuose, apie ką mano anam straipsny kaip tik ir buvo kalbėta. Matematiškai bendra sąvoka gaunama, susumavus atskirus įvykius ir juos padalijus iš įvykių skaičiaus. Gi atskiri įvykiai paimti skyrium gali visiškai neatitikti jų bendrai sąvokai, dėl ko L. Kančiauskas savo straipsny "Nemalonūs reiškiniai", tilpusiam "Laisvoj Lietuvoj", ir padarė nusižengimą, kai jis ėmė aprašinėti pavardėm asmenis, sudariusius mišrias šeimas, pranašaudamas, kad jau nieko mums iš šių šeimų nebetenka laukti.

Nors kiekvienam yra žinoma, jog, bendrai paėmus, mišrios šeimos tautiniu atžvilgiu yra žalingas dalykas, bet dar nereiškia, kad tas tinka paėmus bet kokį konkretų atsitikimą skyrium. Gali pasitaikyti, kad asmuo, sudaręs mišrią šeimą, gali būti naudingesnis savo tautai už kitą asmenį, sukūrusį lietuvišką šeimą. Todėl tat L. Kančiausko anoji korespondencija ir yra nepateisinama, kad jis,

imdamas konkrečius faktus, juos norėjo įstatyti į bendros sąvokos rėmus.

Ar turėjo L. Kančiauskas iš viso moralinę teisę save sodinti į teisėjo suolą, imdamas teisti dėl mišrių vedybų savo straipsny išvardytus asmenis (tokią teisę jis būtų tikrai turėjęs, rašydamas apie mišrių šeimų problemą bendrai, nes bendrai imant, mišrios vedybos yra tikrai žalingas dalykas tautiniu požiūriu) ar jis pats yra savo tautai daugiau nusipelnęs už anuos apkaltintuosius, dar būtų klausimas?

Bet jei net šitas ir būtų galima išspręsti teigiamai, L. Kančiauskas anuo savo straipsniu "Nemalonūs reiškiniai" yra padaręs nusikaltimą prieš savo tautą. Būtent — viešai per spaudą išplūsti asmenys, kurie ir toliau gal būtų buvę Lietuvai labai naudingi, dėl tokio išplūdimo gali atšalti ir savo tautiečių atstumti nuo jų nusižengti. Tokiu būdu L. Kančiauskas savo tautai yra padaręs meškos patarnavimą, nors gal to ir nenorėdamas. Bet tačiau gerų norų neužtenka. Kas imasi plunksnos, tas, ypač konkrečiuose dalykuose, turi turėti supratimą kaip ją naudoti.

Savo "Atviram laiške" L. Kančiauskas rašo vadovavęsis demokratinės laisvės principu. Deja, demokratinė laisvė, kaip ją L. Kančiauskas supranta, iš viso neegzistuoja. O ji yra labai aprėžta sąvoka. Dar nereiškia, kad vadovaujantis ja galima be ką rašyti. Sykį atvyko į JAV garsus solistas ir su dideliu pasisekimu turėjo keletą koncertų. Po vieno tokio koncerto sekantią dieną vienam laikrašty pasirodė jo, stovintio ant galvos, fotografija. Pagal L. Kančiausko demokratinės laisvės supratimą, čia būtų viskas tvarkoj, nes anas pilietis, kurį laikraščio korespondentas tuo metu netikėtai nufotografavo, tikrai stovėjo ant galvos ir kojom beldėsi į dangaus duris, nes atlikinėjo įprastinę savo kūno mankštą. O tačiau anoji fotografija sukėlė ne tik to solisto, bet ir skaitytojų pasipiktinimą, nes nusižengė paprasčiausiam etikos dėsniams,

L. Kančiauskas savo "Atvirame laiške" mėgina pasitaisyti, rašydamas, jog nemanęs savo ankstyvesniam straipsny apie savo aprašyto asmens žuvimą mūsų tautai, bet apie jo vaikus. Tai tikras absurdas. Tai kaltinimas asmens už nusikaltimą, kurį tas asmuo gal būtų kada nors padaręs (kadangi vaikai dar iš viso neegzistuoja). Būtų lygiai tas pats, kas sutikus einant gatve bokso čempioną, patraukti jį teismo atsakomybėn už tai, kad jis turi jėgos sugriauti namui, motyvuojant tuo, kad kadaise, turėdamas taip pat daug jėgos, Samsonas yra sugriovęs vieną šventyklą.

Dar kartą norisi pakartoti, jog L. Kančiauskas anuo savo straipsniu gal būtų nenorėjo nieko blogo, bet tačiau gyvenime teisiama ne norai, o išdavos. Nereikia manyti, kad viskas pateisinama, bile tas padaryta patriotizmo vardu.

A. Kražas

LENKU SPAUDOJE

BLAIVI KAIMYNO GALVOSENA

Žinomas lenkų publicistas Z. Nowakowski berašydamas feljetoną išsismagino ir išskaičiavo savo priešus. Deja, jis nenumatė, kad ne visi ir lenkai yra tos pat nuomonės kaip Nowakowski. Į jo feljetoną reagojo Jan Olechowski straipsniu, pavadintu "Kaip lenkas ar kaip Zygmunt Nowakowski" (žiūr. Londono lenkų savaitraštį "Tygodnik Ilustrowany" 1951.9.23 d.). Jan Olechowski pagiria feljetono literatūrinę pusę, bet pasipiktinęs Z. Nowakowskio sakiniu: "Kaip lenkas savo priešus galiu suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų: rusai, vokiečiai, lietuviai, ukrainiečiai ir čekai", rašo:

"Gali būti, kad p. Z. Nowakowski lietuvius ir čekus asmeniškai laiko savo priešais lygiai kaip vokiečius ir rusus. Tokį jo nustatymą diktuoja jam jo individualus politinis šovinizmas. Jokių vienok atveju p. Nowakowski neturi teisės skelbti taip nesąmoningų ir klaidingų pažiūrų "kaip lenkas",

Lietuviai ir čekai yra šiandien tokioj pat padėty kaip ir lenkai. Esame ginklo draugai kovoje su bendru priešu. Panašūs išsireiškimai kaip aukščiau minėtas p. Nowakowskio sakiny, daugiau kenkia bendram kovos su Rusija reikalui negu jo visi feljetonai duoda naudos.

Emigracijoje egzistuoja Lenkų Resp. Žurnalistų Sąjunga. Jos nariai lygiagrečiai priklauso iš už Geležinės Uždangos Laisvųjų Žurnalistų Klubui. P. Nowakowski turbūt irgi yra šio Klubu narys. Toje organizacijoje aktyviai dalyvauja ir lietuviai ir čekai. Ar p. Nowakowski galvoja iš jos pasitraukti, jei jau lietuvius ir čekus lygiai vertina su rusais?

Kas nors galėtų paklausti: ar verta tiek daug dėmesio kreipti į vieną kvailą sakinį? — Tokie "kvaili sakiniai" kenkė lenkų reikalui prieš karą, karo metu ir dabar kenkia daugiau negu atvira mūsų tikrų priešų propaganda."

VIS PLANUOJAMA...

Tas pat savaitraščio numeris talpina pranešimą apie naujus sovietų užimtuose kraštuose karinius parengimus:

"1951 m. rugpjūčio 26 d. iš rytų Vokietijos gautos informacijos sako apie naujus sovietų valdžios potvarkius Ukrainos, Gudijos, Baltės ir Rytprūsių srityse dėl vandens kelių tinklo įrengimų pagreitinimo.

Potvarkius išleido min. Šaškovo (Upių transp. ministeris) 1951 m. rugpjūčio 5-10 d. Ukrainos, Gudijos, Lietuvos, Latvijos ir Estijos respublikų ministerijoms vykdyti.

Rytų Prūsijoje ir Lietuvoje maždaug nuo 1951 m. rugpjūčio 15 d. pradėti skubūs upių uostų statybos ir Dubysos, Nevėžio, Ventos, Jūros, Minijos ir Šventosios pagilinimo darbai. Išvardintos upės yra 2-ųjų svarbiųjų Lietuvos vandens arterijų — Neris ir Nemuno intakai.

Latvijoje darbai pradėti ant Dauguvos intakų: Memele, Mūša ir kt.

Upių Transporto Ministerio potvarkis sekė po min. Šaškovo pranešimo 1951 m. liepos 1 d., kuriuo upių transporte įvedami karo teismai už sabotazą, disciplinos

Padekos balsai

Žemiau talpiname vieną iš daugelio laiškų, gautų iš ligonių Vokietijos sanatorijose Tokių laiškų Redacija gavusi daug, tačiau dėl vietos stokos jų visų negalime laikraestyje paskelbti. Šis laškas talpina savyje ir visų kitų laiškų mintis. Siuntiniai ligoniams buvo siunčiami per Myer Emporium firmą Adelaidėje-Red.

Diepholz, 1951 m. lap. 26.

Gerbiamas p. Redaktorium,

Prieš du mėnesius gyvendamas Wentorfo pereinamoje stovykloje gavau be siuntėjo antrašo išsiųstą 1951.I.17 per firmą The Myer Emporium su kava ir šokoladu siuntinėli. Aš manau, kad šitas siuntinėlis buvo jūsų, Tamsta Redaktorium, ir jūsų skaitytojų pastangomis ir lėšomis išsiųstas. Už paminėtą siuntinėli širdingai dėkoju brangiems mano broliams — Australijos lietuviams. Labai atsiprašau, kad ligi šiol neparašiau ir nepadėkojau už šią brangią dovaną. Prieš du mėnesius esu amerikiečių gydytojų komisijos dėl džiuvos atmetas nuo emigracijos, užtat buvau labai nusiminęs ir negalėjau jokiū būdu susikaupti rašymui, o jeigu būčiau ir susikaupęs, tai būčiau parašęs labai liūdną ir ilgą laišką. Wentorfo pereinamoje stovykloje išgyvenau apie keturis mėnesius ir ten netekau ir taip nekoksios pusės sveikatos ir galų gale likau atmetas. Aš ten prisiziūrėjau kaip ten yra renkami ir nužmoginami žmonės. Ten žmogus tik tiek vertinamas, kiek numatoma iš jo turėti medžiaginės naudos. Nors ir

sulaužymą ir darbo paslapčių išdavimą...

Potvarkyje, išleistame 1951 m. rugpjūčio mėnesį, numatoma naujų vandens kelių Lietuvoje praveisti apie 320 km.

... Šie darbai turi būti baigti 1952 m. rugpjūčio mėnesį."

Taigi, vergijos sunkios naštos nesiliauna spaudusios mūsų šalies. O mes, laisvieji, tokie dar nerangūs pareigose savo gimtinei!

A. Muncėlis

labai liūdna, bet visvien tenka pasilikti ir toliau vargingam stovykliniam gyvenimui ir kęsti kas kart augančią ir mūsų sąskaiton reikiamą vokiečių neapykantą. Prieš kurį laiką aš iš Hannover Munden ligoninės esu atleistas ir gyvenu stovykloje. Stovykloje gyventi sunkiau kaip ligoninėje, nes iš keletos markių tenka pragyventi. Kuro nusipirkti už gaunamą pašalpą beveik neįmanoma, taigi, nežiūrint ligos, tenka malkas nešėti iš už keletos kilometrų esamų durpynų. Dar kartą dėkoju meilėms Austrijos Lietuvos skaitytojams už siuntinėli, kuris mane labai nudžiugino. Šiuo ir baigsiu, linkėdamas viso geriausio. Sudiev. Jus gerbiąs

A. Verikas

BRANGUS SKAITYTOJAI,

Šis laškas rodo tragišką mūsų brolių ir sesių buitį Vokietijoje. Palyginkime: kokie mes laimingi prieš juos! Sėsdami prie Kalėdų stalo niekad nepamirškime, kad mūsų šeimos dalis yra t e n a i, be duonos kąsnio be vilties. Esan tiems už geležinės uždangos jokiais priemonėmis negalime ištiesti pagalbos rankos, užtat bent Vokietijos lageriuose esantiems nepamirškime paskirti vieną kitą šilingą jų daliai palengvinti. Auk as persiunčia AL leidykla.

AUSTRALIJOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIS IŠPĖJA

Gruodžio 4 d. Australijos užs. reik. ministeris Mr. Casey pareiškė spaudos konferencijoje New Yorke, jog dvi su puse savaitės stebėjęs Jungtinių Tautų posėdžius Paryžiuje jis galįs tik patvirtinti, kad padėtis blogėjanti. Jokio sutarimo nusiginklavimo klausimais negalima pasiekti, nes Sov. Rusija visiškai nesuinteresuota nusiginkluoti ir įgyvendinti taiką. Paklaustas, ar jis manąs, kad Rusija norinti karo, atsakė:

"Aš negalėčiau pasakyti, kad Rusija karo nori. Bet aš manau, kad jai yra vistiek, ar jis bus ar ne."

Jo nuomone, visus projektus dėl nusiginklavimo reikia laikyti palaidotais ir belieka tik skubiau ginkluotis ir ruoštis visokiems eventualumams.

Soviet System and Russian People

By Sir David Kelly

The object of this article is not to attack Soviet institutions or accuse the Soviet rulers. I will try to present an objective picture to draw their own conclusions. During two and a quarter years in Russia I was courteously treated within the rigid framework of their system, travelled widely over all the permitted areas, and found much to respect, even though for reasons very different from those of the fellow-traveller.

The outstanding impression I have is that the majority of English people, whether they dislike or admire the Soviet system, have a mental picture which was broadly true in the 1920's and even into the 1930's, but no longer corresponds to the reality.

The Soviet Russia which appealed to Bernard Shaw or the Webbs perished in the great purges of the thirties and has been buried by Stalin and the new generation of leaders he has formed. The early revolutionaries held all the traditional ideas associated with Western Socialism — on internationalism, patriotism, marriage, the family, education, religion, the supremacy of the proletariat and a general vague sympathy with modernity for its own sake in literature and art.

N e g a t i o n

The new Soviet State is being built on the negation of the traditional Socialist attitude on every one of these points. Here I have only space to lay down the main outlines of what may fairly be called the counterrevolution now becoming plainly visible.

The international ideal is vehemently repudiated as a weapon

of bourgeois warmongers. The only true internationalist in every country is he who gives priority of interest to the Soviet Union. Peter the Great and Marshal Suworov are national heroes, Russian and world history is being rewritten in the interests of Russian (not Ukrainian or Caucasian) nationalism and the origin of an astounding list of modern inventions, from railways to tanks and aeroplanes, is claimed for Russian scientists.

In all matters relating to morals and the family, Russia has become definitely reactionary and far the most puritanical country known to me. In literature and art, the distinctively modern trends of the past fifty years and more are suppressed and only those traditional forms are allowed which are calculated not to distract the citizen from his job. There must be no despondency and no unsettling thoughts.

R e l i g i o n

On religion the old official line is still maintained, as is inevitable since the whole basis of Marxism is the materialist interpretation of the world and history; but, while the Communist Party elite are still required to be atheists, in practice the Russian Orthodox Church is established and tolerated for the use of the mass of the people, and persecution is applied only to churches considered as foreign, such as the German Lutherans and the Polish Catholics.

The whole body of the sciences has been nationalised. In history, economics, linguistics, biology, all research must be subordinated to the needs of Soviet so-

ciety and directed along the channels traced by the party, and whenever necessary corrected by the direct intervention of Stalin himself.

All this might have been accepted by a Western Socialist of the old school, but the most unexpected and radical transformation has been to complete abandonment in practice of the proletarian society its inseparable ideal of social equality.

I think it would be true to say that, to the average Westerner, Socialism means primarily social equality and that is more important than the nationalisation of production and distribution which indeed all the Western Socialist parties seem in practice to be quietly dropping. In Soviet Russia, on the contrary, it is the nationalisation of production and distribution which remains in full force, while they are moving away from social equality as fast as the West is trying to approach it.

T h e S t a t e

In Russia the State, far from "withering away" as Communist theory requires that it should do once Socialism is established, grows ever more powerful; but as it does so, the bureaucracy grows stronger with it and the social and economic differences between the various grades of the hierarchy become ever more pronounced. The danger of this was foreseen by Marx and Engels and even Lenin, and it is now the reality.

Inequality in salaries is now on a scale fast becoming unthinkable in England, but even more important is inequality in privilege,

The very fact that all activities are controlled by the State has enabled the use of privilege as a reward and incentive to remain the basis of the whole system. Evidence of the growth of a new privileged governing class strikes the resident at every turn, if only in the patient crowds at the railways stations, some of whom are heard to complain that they have been waiting six or seven days because of their low-priority travel permit.

As a group the governing class extends from the dozen or so members of the Politburo at the top, through the Ministers, Deputy Ministers, factory managers and heads of departments, through the senior officers of the Army, Navy and Air Force, to the ballerinas, actors, journalists and technicians.

While the manual workers in factory and farm are excluded as a class, the benefits of privilege are extended to all those workers in farm or factory who by super-normal efficiency earn the right not only to vastly greater wages but to greater privileges for themselves and their families in facilities for travel, holidays, amusements, motor cars, education and, perhaps most important of all, in housing accommodation.

From these privileged workers are recruited the new entrants into the governing class, especially owing to the educational facilities. Not only can they alone of their class afford the fees and expense now necessary for higher education; it is also that better housing conditions give their children an obvious advantage in scholarship and other competitive examinations.

The Russian of history, according to the testimony of all former travellers and residents, and as I was able to see for myself

during two visits before the Revolution, though intelligent and capable of spurts of great activity, was essentially lazy. If Russia were really a proletarian society dominated by the factory or farm workers, the immense industrial progress which the regime has achieved (there are now said to be 39 m. factory workers) would have been impossible, and the amazingly basic labor codes of 1938 and 1940 would not be tolerated.

A worker who is over 20 minutes late gets up to six months corrective labor in his place of employment and is fined one week's wages a month; for being over 20 minutes late three times in one month he gets two to four months imprisonment — much longer if the factory is working on defence. The trade unions are organs of the State whose main job is to assist in getting greater productivity and to spread by propaganda the knowledge of new technical methods and to expose faults.

P e a s a n t

As regards the peasant, a Stalinist counter-revolution still incomplete has equally been in operation. Its main objects are to increase production, to free more workmen for the factories, and — very important — to urbanise the peasant, breaking down his traditional way of life and creating as it were an urban proletariat on the land under the same absolute central control as the factory workers.

It began with Stalin's great drive for kolkhozes (collective farms) between 1928 and 1933. Owing to peasant resistance the number of horses fell from 33 to 15m., of cattle from 70 to 34m., and pigs from 26 to 9 m., but the kolkhoz system was successfully

established, though leaving the peasant with his own house and his allotment of between one and two acres. The second stage, namely, the amalgamation of groups of kolkhozes into much larger ones, is now in full swing, and by the end of 1950 the number had been reduced from 252,000 to 123,000.

M e c h a n i s a t i o n

The third stage, which is to be concentration of farmers in new "agrotown," with only a quarter of an acre of private allotment at their doors and he remainder some distance away, has been suspended owing to the local opposition aroused when Kruschev of the Politburo launched a preliminary campaign for it. The whole weight of the State and party machine is now behind a drive to mechanise the whole business, the members of the kolkhozes working in "field brigades" in collaboration with "tractor brigades" working from independent tractor stations.

The general picture now emerging from the counter-revolution is of a highly mobilised, hard-working, disciplined society, directed under a central control for the building up of a great nation-State and empire, based on a social hierarchy growing ever more differentiated; and the key-notes, to which art and literature and above all the theatre and cinema must rigidly conform, are patriotism, discipline and privilege as a reward for effort.

SOVIET SYSTEM AND THE OUTSIDE WORLD

For the experienced diplomat the most striking feature of Soviet foreign policy is its impersonality. Soviet foreign policy is controlled by the Communist Party through its organ the Politbu-

ro, and it is based, not on personal ideas nor, except to limited degree, on the conduct of foreign Powers, but on an elaborate body of sacred Doctrine.

The Doctrine preaches that the Communist and the non-Communist countries form two inherently antagonistic camps; that non-Communist countries (which are all regarded as capitalist) are inevitably running to disintegration and revolution, and that before this occurs the capitalist rulers in a last attempt to save themselves will, unless their peoples overthrow them in time, launch into a series of "frightful" and bloody clashes" with the Soviet Union and the People's Democracies.

It is this Doctrine of the Communist Party which is at the root of all the happenings which have so bewildered the Western Governments and Western public opinion. It explains the impersonality of Soviet representatives and the complete failure of Western statesmen, from Roosevelt onwards, to obtain by personal meetings any result other than those decided in advance by the Soviet representatives, and is was ignorance of the Doctrine which resulted in tragic misunderstanding of the very words used by the other side, especially the word "democratic".

It explains the flat rejection, both during and still more since the war, of the immense goodwill Russia which existed in the Western countries, including the United States. It was rejected because the men holding the Doctrine simply did not believe the goodwill could be genuine; and secondly, because the intercourse which would flow from friendly relations would involve most dangerous contamination in view of the Russian character, which is

essentially expansive, sociable, inquisitive and pacific.

N o D i s t i n c t i o n

Owing to the Doctrine no distinction could be made among different elements in Western political groups; a typical article attacking Professor G. D. H. Cole for his advocacy of a "world state" remarks as an obvious fact that "the laborite weekly 'New Statesman' is a mouthpiece for frantic warmongers." Never was there a more misleading slogan than that "Left can speak to Left, for, in fact, the Western Socialists are more hated than Wall Street, for their treacherous misleading of the masses.

It explains the peace campaign Lenin taught that when planning to create a revolutionary situation, Communists must seek the most likely spark lying about to ignite the inflammable social material.

During 1949 the Politburo decided that the class and economic appeal was yielding diminishing returns and that the one slogan, which would appeal to all kinds of people was the word "peace." The basic idea — a stroke of genius in its simplicity — was to unite the peoples against their Governments on the issue of peace and so create a revolutionary situation, by which they did not mean necessarily barricades and rioting, but one in which the "broad masses" would insist on "progressive" coalition Governments with the one common bond of devotion to peace, but in which the Communist tail would wag the dog with the inevitable result of which Czechoslovakia is the classical example.

The great new industrial machine is based on present sacrifice for future strength. The profits of industry, largely represented

by the turnover tax, are systematically ploughed back into heavy industry, leaving to the consumer the minimum which, ignorant of the conditions in Western countries, he can be induced to accept.

W i s h f u l T h o u g h t s

There has been some loose talk lately of the weaknesses in the Soviet system and about its growing power having been exaggerated. Such statements are easy to make, because for the last 15 years there has been a comprehensive blackout of statistics, even on such elementary trends as births, deaths, marriages and health statistics. Such wishful thoughts the, therefore, though impossible to prove, not always easy to disprove positively. they are, however, emphatically not the impression gained from recent residence in Russia and the close study of cumulative documentary evidence.

For example, although the carefully edited Budget statements admit to a high and increasing proportion of expenditure on defence, these statements cannot be compared with those given in the Budget of Western countries.

The defence estimates do not represent commercial contracts given out, but bookkeeping transactions between various Government departments, since the State is the sole manufacturer and distributor.

Soviet heavy industry is organised on a dual-purpose basis, the same factories, for instance, producing tanks and agricultural tractors; and the Budget estimates do not indicate what share in arms production is allocated to the 16 subsidiary Soviet Socialist Republics.

Similarly, when for example Russian steel production is compared with that of a Western

country, as an indication of comparative armed strength, it is misleading, because the proportions of any production line allocated to civilian and consumer purposes is so vastly greater in a Western country. Such comparisons only have meaning in relation to war potential and that on the assumption of a very prolonged war with vast land armies engaged in combat on the 1918 model.

(“The Advertiser”)

SOVIET LISTS OBJECTIONS TO M-E COMMAND

London, Nov. 23.

Contests of the Russian Note handed to seven Middle East nations warning them against joining the proposed Middle East Command were disclosed today.

“The plan for setting up a Middle East Command has nothing in common with the interests of maintaining peace and security in the Near and Middle East, nor with the genuine national interests of States in this region,” the Note states.

“The Western proposals foreshadow:

— Creation of an Allied command in the Middle East.

— Basing foreign troops in Egypt and other countries in the Near and Middle East.

— Establishment of command headquarters in Egypt.

— Placing of armed forces, military bases, communications, ports and other facilities at the disposal of command by Egypt and other countries in the region.

“Occupation”

“The plan will mean military occupation of the countries of the Near and Middle East by troops of the Atlantic bloc organisers.

“In the first place, these troops will be from America, Britain and other States such as Australia

and New Zealand situated 7,300 to 9,100 miles from this region.

“Participation in the Western plan cannot but lead to loss by those countries of their independence and sovereignty and to their subjugation to certain great Powers who are aiming to utilise their territories — oil, cotton and others — for aggressive aims.”

The Note says that Russia has always maintained an understanding attitude towards Eastern people's national aims and their struggles for national independence and sovereignty.

Statements about Russian threats to these countries are absurd, the Note adds.

“MAKE PEOPLE CONSCIOUS OF DANGERS”

CANBERRA, Nov. 27.

An appeal to Federal politicians of all parties to “throw their full weight behind the recruiting campaign and to do their utmost to make the Australian people conscious of the dangers facing Australia,” was made tonight by the former C-in-C of BCOF in Japan (Lt.-Gen. Sir Horace Robertson).

Sir Horace Robertson, who was addressing a secret meeting of Federal members, said that Australia must be prepared to send forces overseas if her shores were to be kept free from invasion.

By 1954, the Western Powers, at the present rate of rearmament would be strong enough to resist any direct armed aggression from behind the Iron Curtain, he said.

Sir Horace Robertson is reported to have warned that the Western Powers regarded it as practically impossible to atom bomb Russia at present because of the strength of her air and radar cover.

Estimates put the Russian fighter strength, he said, at 10,000

front-line planes.

The effectiveness of these fighters had been shown in Korea.

Sir Horace Robertson, who recently returned to Australia from Japan to become Director-General of Recruiting, addressed the all-party meeting at the request of a number of Government members.

Some Labor members, however have told colleagues that they would not have gone to the meeting if they had known that it was to be secret.

They said that they had been urged to assist the recruiting campaign, but told that they could not say why this should be done.

Sir Horace Robertson said that Australians had to be made to realise that Persia and Egypt were front lines for the defence of Australia.

Development of an isolationist viewpoint could be disastrous for this country.

He declared that Japan had to be rearmed so that it could be made strong as a bastion against the spread of Communism in the Far East, just as Britain had to be kept strong as the major bastion against the Red advance in Europe.

Allied Concept

Heis stated to have referred to them as being regarded in the Allied concept of overall defence as “huge, anchored aircraft carriers.”

Sir Horace Robertson is also stated to have said that America was determined that Formosa was to be held as another Far East bastion from which an invasion of the mainland could be mounted in a war of defence against Russia and her satellites.

Russia was the planning and guiding force behind the rash of world trouble spots.

mažiesiems

Redaguoja Teta Rūta

LAPES PASAKA

(Tąsa)

— Aš moku! — suniurnėjo dabar jau mieliau meškinas ir nurijo seiles.

— Na, jeigu moki, tai ar neimtum tu iš manęs to avilio?

— Apie tai paskui pakalbėsime, — mirkstelėjęs lapei tarė meškinas. — O dabar, meilioji, stoki į teisumą ir atsakyki į visus skundus, kuriuos tau kelia.

— Skundikai į priekį! — šūktelėjo ožys.

Pirmas išbėgo zuikis, paskui jį išėjo kiaunė, paskui kiaunę — barsukas, gaidys, žąsis... Kuone visas žvėrių ir paukščių pulkas sustojo į eilę.

Pirmas skundė zuikis.

— Lapė nužudė mano tėvus. Išnaikino ji ir brolius, ir seseris, ir visą šeimą. To dar jai maža. Neišsisuko iš jos nė maži vaikeliai... — pro verksmus baigė trumpaoudegis.

— Ar tai teisybė? — paklausė meškinas lape.

— Kokia jau čia teisybė! — atsiliepė lapė. — Pažiūrėkite, meldžiamieji, kas zuikio užpakalyje.

Zuikio užpakalyje glaudėsi prie jo du maži zuikučiai.

— Šviesusis teisme! — suriko suišintas zuikis. Užpakalyje manęs stovi tie vaikai, kurių dar lapė nepagavo.

— Taigi, ir aš sakau, kad stovi dar nepagauti, — pritarė ir lapė.

Ožys, išpūtes akis, žiūrėjo į mažų zuikučių porą ir kalbėjo:

— Stovi ir — nepagauti! Tai ne kitaip — zuikis meluoja.

— Žinoma, taip! — sutiko ir šernas.

— Gudri, sukta lapė! — neiškentė vilkas neįsikišęs į bylą. — Nepagauti stovi... O kur pagautieji, tai ji nesako; tie jos vėdare. Nėra ko čia ginčytis. Visi žinome, kad lapė be laiko iš svieto išvarė didelę daugybę zuikučių.

Tarp teismo ir tarp susirinkusių po vilko žodžių prasidėjo nemažonius šaipymasis iš lapės kalbos. Ir

vienas kitas numetė jai kokį žodį. Lapė pajuto, kad byla krypta į negeistiną jai pusę.

— Šviesūs teisėjai! Leiskite tikrai mane arčiau savęs, o aš jums parodysiu čia ir tikrą kaltininką! — sušuko lapė, sprausdamasi tarp zuikių ir vilkų ir braukdama nagu zuikiui per šoną.

— Na, eik artyn! Eik! — paragino meškinas.

— Žiūrėkite! — suriko dabar lapė visam seimui, braukdama vilkui per ūsus tais pačiais nagais, kuriais ką tik braukė zuikiui per šoną.

Visas seimas sužiūro į lapės nagus, o naguose aiškiai kyšojo zuikio plaukai.

— Keno ūsai pilni zuikio plaukų? — paklausė ji, atsigręždama ne tiek į seimą, kiek į vilką.

Vilko buvo negryna sąžinė, tad ir dabar jis labai nusiminė. Jam kvoštelėjo, kad papusryčiaęs zuikiu... paprastai ūsus nusivalė. Ir tik mirkčiodamas ėmė teisintis:

— Aš nežinau kaip... Aš nenumanau, iš kur... Pernai, tiesa, po žiemos aš radau vieną zuikutį negyvą ir šarvodamas jį pabučiavau... Gal nuo tų laikų ir užsiliko koks plaukas.

— Meluok, sveiks! — pertraukė jį lapė. — Nuo pernai metų ir liks! Kodėl mano ūsuose nieko nėra? Mėgsti savo darbus kitiems suversti!

— Žiūrėkite, teisėjai! — traukė lapė, gręždama į teismą. — Žiūrėkite, kokias aš pakalbas kenčiu. Argi jūs manote, kad aš širdies neturiu ir man jos neskauda, girdint, kaip man garbę plėšo?..

— Nekalta lapė! Nekalta! — suriko teismas, o paskui juos ir visas seimas.

— Vilkas kaltas! — atsiliepė ožys.

— Vilką duokite šen! — pritarė ir šernas.

— Vilką! Vilką ant kartuvių! — rėkė visa gauja.

Vilko tuo tarpu ir pėdos atšalo. Jisai pastebėjęs, kur svyra byla, pabrukęs uodegą ir tarpkojį šmakstelėjo į krūmus, iš vienu į kitus... ir likite sveiki!

Kiaunė su šešku, turėdami silpnus balsus ir menką stuomenį, buvo paskyrę vilką savo gynėju ir užtarytoju. Dabar, kada tas be gėdos pametė ir seimą ir savo bičiulius seime, jie nedrįso nė išsižioti prieš lapę.

Lapė buvo visiškai išteisinta.

Teisėjų tarpe dabar kilo tikrai kalba apie tai, kuo išlyginti lapei už apkalbas. Pirmiausia lape išrinko į garbės teismą, paskui priteisė jai dešimtinę nuo kiekvieno, kas drįso arba drįs skelbti kokias nors pakalbas apie lapę. Pagaliau, išdavė jai pagarbos raštą:

"Jos Malonybė Lapė — labai gailėstinga. Vištų ji nepjauja, zuikių negaudo. Jokio paukščio, jokio žvėries neskriaudžia. Maitinasi žolelėmis, žievelėmis; retkarčiais vabalėliais. Ir tikrai per dideles

Redaguoja VINCAS ČEPLIAUSKAS

ADELAIDĖS LIETUVIAI SPORTININKAI DIRBA

Pasikalbėjus su Adelaidės Lietuvių Sporto Klubu "Vyties" Valdybos nariais teko sužinoti, kad po gražiai pavykusių laimėjimų šių metų sporto sezono, mūsų sportą mėgstantis jaunimas Adelaidėje nesnaudžia, bet ruošiasi į ateinančių metų sezoną išeiti dar su naujomis jėgomis ir su įvairesnėmis sporto šakomis, būtent:

— Mergaičių krepšininčių komandos įsisteigimas laikomas įvykusių faktų. Ponai Kalvaitienė vadovaujant treniruotės jau vyksta. Kiek teko nugirsti ir čia šauniai reiškiąsi mūsų garsioji sportininkė panelė A. Snarskytė.

— Ponas Zamaiskis organizuoja lauko teniso komandą (vyrų).

— Panelė A. Snarskytė kviečia lietuvaites treniruotis ir išbandyti savo gabumus stalo tenise.

— Žymus mūsų šachmatininkas ponas Arlauskas pasižadėjo po Kalėdų pradėti organizuoti Adelaidės lietuvius šachmatininkus.

— Dėl mūsų šaunių krepšininčių kitų metų sezonui varžosi dvi australų krepšinio lygos, bet mūsų šachmatininkai dar neapsisprendė (derasi).

Kaip matote, malonūs skaitytojai, 1952 metams mūsų jauni-

mas teikia gražių vilčių. Gal sekančiais metais ir vėl išvysime australiškoje spaudoje lietuvių sportininkų veidus, skaitysime lietuviškus vardus, girdėsime minint mūsų Tėvynės vardą, — dėka mūsų judraus jaunimo. Linkime jiems 1952 metais gero taurių ir gėlių pokščių derliaus.

Šia proga Sporto Klubu "Vyties" Valdyba kviečia visą lietuvišką Adelaidės jaunimą susidomėti čia suminėtomis sporto šakomis ir pasirinkus kurią iš jų, užsiregistruoti pas sporto klubo valdybos narius, arba pas atskirų sporto šakų vadovus — trenerius

V. Č.

LIETUVIS — VICTORIJOS VALSTIJOS BOKSO ČEMPIONAS

Šių metų lapkričio 30 d. Melbourne mūsų tautietis Pranas Mikuličius šeštam rounde nugalėjo žymų australų boksininką Bobby Greville ir taškų santykiu 10-7 laimėjo Victorijos bokso čempiono titulą.

Su džiaugsmu sveikiname mūsų tautietį Mikuličių, linkėdami jam savo stipriu kumščiu išsikovoti visos Australijos bokso čempiono titulą ir dar daugiau pagarsinti mūsų Tėvynės vardą šiame tolimame pasaulio krašte.

DAR APIE P. VAITONĮ

Praeitame AL numeryje trumpai buvo paminėta, kad mūsų tautietis P. Vaitonis laimėjo 1951 m. Kanados šachmatų meisterio titulą. Kadangi šis laimėjimas nėra jau toks paprastas įvykis lietuviškame sporto pasaulyje, todėl šio laikraščio skaitytojus noriu kiek plačiau supažindinti su P. Vaitoniu. Šio laimėjimo svarba reikia pabrėžti dar ir dėl to, kad P. Vaitoniui šachmatų lentoje teko "strategiškai" kovoti su žinomais pasaulyje šachmatų "vilkais" kaip Dr. Bogatyrchukas, Andersonas, Janovskis ir kiti. Su šia pergale P. Vaitonis prasiskyrė sau kelią sekančiais metais atstovauti Kanadą pasaulinėse šachmatų pirmenybėse. O, kad tai jam pavyktų laimėti!

Truputis biografinių žinių.

P. Vaitonis gimė 1911 metais rugpjūčio 11 d. Užpaliuose. 1931-1940 m. baigė Vytauto Didžiojo Universitetė humanitarinių ir teisių mokslų fakultetus. Karinę prievolę atliko Karo Mokykloje. Dabar studijuoja Kanadoje Hamiltono universitete. Turi žmoną ir du vaikučius. Šachmatais lošti pradėjo nuo pat vaikystės dienų. 1931 m. laimėjo Lietuvos Universiteto šachmatų pirmenybes. Tais pačiais metais Kauno miesto pirmenybes. 1934 m. laimėjo Lietuvos pirmenybes, lošdamas prieš Lietuvos šachmatų garsenybes Mikėną, Vistanekį, Luckį ir Dislerį. Vėliau, Lietuvos pirmenybes laimėjo 1937 ir 1938 metais 1944 metais laimėjo pirmą vietą Pabaltijo šachmatų turnyre. Be to, atstovavo Lietuvą šachmatų olimpiadose Folkestone (Anglijoje), Varšuvoje, Miunchene, Stockholme ir Buenos Aires. V.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Šatrijos Ragana SENAME DVARE, apysaka. Trečiasis leidimas. Išleido Baltija, Toronto, Kanada. 176 psl.

šventes valgo žuvelės ir du tris kiaušinėlius. Raštas išduotas visoms lapėms per amžių amžius".

Prie rašto meškinas pridėjo vaško antspaudą, teisėjai pasirašė. Nepasirašė tik tai vienas šuo. Dėl to čia jau ir buvo jis iš teisėjų išmestas ir su gėda iš seimo išvarytas.

Taip pasibaigė byla.

Su šituo teismu nesutiko ne tik tai šuo, bet ir vilkas. Ir iki šiol sutikę lapę stengiasi pataisyti klaidą, teismo padarytą.

(Bus daugiau)

Australijos Lietuvių Bendruomenė

S K E L B I M A S

Kadangi jau baigiasi 1951 metai, tačiau daugumas tautiečių dar nesumokėjo solidavimo įnašo, kuris yra 1 šiling. į mėnesį nuo kiekvieno suaugusio tautiečio, ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba skelbia, jog kiekvieną likusį sekmadienį iki Kalėdų valdybos išdėninkas ir kiti valdybos nariai rinks solidarumo įnašus šv. Juozapo bažnyčios salėje prieš pamaldas ir po pamaldų.

Drauge pranešame, jog kai kurie Krašto Tarybos nariai sutiko talkininkauti ir valdybos pavedimu rinks solidarumo įnašus iš tų, su kuriais sueina.

Kviečiame visus atlikti tautišką pareigą!

ALB Adelaidės Apyl. Valdyba
LIETUVIŠKAJAI VISUOMENEI

1951 metais birželio mėn. 30 d. Melbourne, Victoria, įvykęs Lietuvių Kultūros Fondo Australijoje visuotinis metinis atstovų suvažiavimas savo nutarimu kreipiasi į visą lietuviškąją visuomenę laisvajame pasaulyje ir ragina ją įsigyventi savosios kultūros supratime.

Mums yra labai svarbu išlaikyti tremtyje turimas savas kultūrinės institucijas ir naujas organizuoti. Mes privalome iemti savąją tautišką ir patriotinę spaudą, ją prenumeruoti ir skaitydami o taip pat turime pirkti lietuviškas knygas ir jas skaityti, nes permaža būti lietuviu, reikalinga būtinai savo lietuviškumu gyventi ir kitiems geru pavyzdžiu tarnauti.

Lietuviškosios tremties mokyklos-vaikų darželiai, pradžios mokyklos, jaunimo kursai, gimnazijos, institutai — yra mūsų atsakomybės reikalas ir tautinio susipratimo rodiklis. Nėra kultūringa visuomenė be savų mokyklų, nepribrendus savistoviam gyvenimui tauta, kuri neturi savo švietimo institucijų.

Visomis savo išgalėmis remkime turimas ir steigime naujas mokyklas ir kitas švietimo įstaigas vaikams mokinti gimtosios kalbos, tautos istorijos, tėvynės pažinimo, krikščioniškosios tikybos dėsnių ir dorovės pagrindų,

o taip pat kelti susipratimą ir kultūrinį subrendimą mūsų visuomenėje.

Tegul mūsų vaikai lanko savus vaikų darželius, bent sekmadienio lietuviškąsias pradžios mokyklas, paaugusiųjų jaunimo kursus, o su augę jiems skiriamas viešas pasiskaitas.

Mūsų įsitikinimu kultūrinis darbas gali būti geriausiai atliekamas organizuotai, todėl visus kviečiame stoti į L. K. F. eiles ir organizuoti jo skyrius.

Ginkluoti švietimu ir kultūra atgausime Tėvynės laisvę.

P. V. Raulinaitis,
Lietuvių Kultūros Fondo
Australijos Valdybos Pirmininkas

PRANEŠIMAS BALIAUS REIKALU

Kaip jau anksčiau pranešėme, sąryšyje su Australijos Lietuvių Atstovų Suvažiavimu š. m. gruodžio 28 d. ruošamas **r e p r e z e n t a c i n i s b a l i u s.**

Baliui gauta viena iš geriausių Melbourne salių — St. Kildos Town Hall, kuri randasi St. Kildoje. Iš miesto (city) šita salė pasiekama važiuojant tramvajais iš Swanston street Nr. 64 (East Brighton), Nr. 4 (Carnegie), ir nuo Princes Bridge Nr. 77 už 7 pensus. Reikia važiuoti apie 20 min. Visi šitie tramvajai nuveža prie pat Sant Kilda Town Hall (Brighton Rd. ir Carlisle st. kampas).

Balius pradėdamas 8.30 ir baigiamas 2 val. Gros žinomas Melbourne italų orkestras. Vakarienei patarnaus Sth. Caulfieldo keiteriai. Meniu pritaikintas vasaros karščiams. Vakariene bus servuojama 9.30 ir 11.30. Veiks gaivinančių gėrimų bufetas. Svaiginantiems gėrimams gautas leidimas. Svaiginančių gėrimų kiekvienas užsisako asmeniškai pas p. Leoną Baltrūną, 295 Hoddle St., Collingwood, telef. JA3284, kame kiekvienas gaus atitinkamą Apylinkės Valdybos registruotą biliečiųką, pagal kurį balius metu bus išduodami užsakytieji gėrimai. Įėjimui bilietai gaunami pas kiekvieną Apylinkės Valdybos narį ir sekmadieniais prie lietuvių para-

pijos bažnyčios p. L. Baltrūno kioske. Paštu užsisakyti prisiunčiant pinigus šiuo adresu: Mr. Br. Zumeris, 59 Grey St., East Melbourne.

Baliaus metu ir baliui pasibaugus prie salės ištisai dežiuruos taxi. Kas aplankys šitą balių — neapsivils nei vienas. Taigi, **G r u o d ž i o 28 d i e n a** Melbourne lietuvių pasirodymo diena. Platesnei visuomenės žiniai išleistas specialus informacinis pranešimas, liečiantis balius eigą.

Melbourne Apylinkės Valdyba
**NAUJŲJŲ — 1952 — METŲ
S U T I K I M A S**

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba ruošia Naujųjų Metų sutikimą — balių, kuris įvyks 318 King William St., Legacy House, Mr. Aubrey Hall patalpose, š. m. gruodžio 31 d. nuo 9 val. vak. Veiks bufetas. Pakvietimai bus gaunami per platintojus ir prie įėjimo.

Kviečiame visus tautiečius dalyvauti ir kartu tarp savųjų, sukurti Naujuosius Metus.

ALB Adelaidės Apyl. Valdyba

NAUJAS LITERATUROS ŽURNALAS "GABIJA"

Lietuvių Spaudos Centras Amerikoje išleido rašytojo Stepo Zobarsko redaguoto trimėnesinio literatūros žurnalo "Gabijs" pirmąjį numerį. Turinyje Jono Aisčio, Bernardo Brazdžionio, Fausto Kiršos, Juozo Krumino ir Antano Gustaičio poezija, Aloyzo Barono, Kazio Borutos, Jurgio Jankaus, Nelės Mazalaitės, Algirdo Landsbergio, Antano Tulio ir Bražviliaus prozos dalykai, Jono Balio, Pr. Balučio, Kazio Binkio, Jeronimo Cicėno, Vinco Maciūno, Antano Rimvydžio ir J. Aisčio straipsniai. Žurnalas turi 84 psl., iliustruotas dail. Prano Lapės darbo paveikslais ir autorių atvaizdais. Viršelio vinjetę piešė dail. P. Osmolskis. Žurnalas talpina tikrai daug ir įdomios medžiagos. Kaina 1 dol. (9 šil.). Adresas: Gabijs, 340 Union ave., Brooklyn 11, N. Y., USA.

MELBOURNO JUROS SKAUTAI SUKRUNTA...

Nors Melbourne lietuvių skautai veikia nuo pat atvažiavimo į Australiją dienos, apie jūros skautus nedaug kas buvo žinoma. Jie buvo kaip ir išmirę, o jeigu pasirodydavo tunto sueigose, tai vėl dingdavo nediskutuodami apie lai vus.

Tačiau šia mintimi visą laiką gyventi nusibodo. Atsiradus gražesniai pavasario orui, jūros skauto drg. A. Gabeco iniciatyva pradėta būriuoti Alberto ežere, Melbourne.

Pirmieji žingsniai sunkūs. Nėra nuosavos valtys, jį tenka samdytis, laukti anksti ryte, kad kas nors kitas pirma neišsinuomotų, bet noras dirbti nugalė visus kliūtis.

Sekmadieniais po pamaldų į būriavimo pamokas susirenka ne tik jūros skautai, bet ir dalis smalsuolių — jūros mėgėjų. Didė jant entuziazmui kilo mintis įsigyti nuosavą valtį, tuo būdu pradėdant pastoviai dirbti. Šią mintį ir realizuoja dg. Gabecas ir R. Krausas savomis lėšomis.

Reikia manyti, kad šiuo gražiu pavyzdžiu paseks ir kitos jūrų skautų skiltys, o išmokus plaukyti ežere bus keliamasi į jūrą.

Geros sekmės jūrų skautams ir nenuleisti būrių, iki jos suplazdens laisvoje Baltijoje!

Algirdas J-tas

AUKOS LIETUVIŲ GIMNAZIJAI

Aukų Vasario 16-tosios Gimnazijai Diepholze atsiuntė šie tautiečiai:

J. Sirutis	10/0
R. Greimas	£2.10.0
A. Jančiauskienė	£2
"Liepsnojančios Lelijos" židyns Melbourne	£3.15.0
J. Vizbaras	£1
Vyt. Samulis	£2
Ign. Rapkevičius	£3
Vit. Linkevičius	£1
Rič. Umeris	4/0
B. Lukavičius	£3.6.0
Manikauskas	5/0
O. Bertašienė	7/3
Birutė Budrienė	£1
J. Bardauskas	£1.11.0
Adelaidės lietuvių šeštadienio mokyklos mokiniai	£1.2.0

Šie mokiniai aukėjo po 2 šil.:

Straukas Vytautas ir Taparauskaitė Daina.

Po 1 šilingą aukėjo šie mokiniai: Radzevičiūtė Laima, Radzevičiūtė Dalia, Pečiulytė Irutė, Nefiodovaitė Nata, Krygerytė Elena, Kalvaitis Gintaris, Kalvaitis Ramūnas, Dumčius Aurimas, Dumčius Arvydas, Dunda Ramūnas, Pacevičius Vytenis, Mikalauskaitė Genė, Puodžius Rudolfas, Martinkutė Jūra, Šiukštenytė Mylė, Mikalauskas Edvardas, Gudaitytė Irena ir Zamoiskis Augustas.

Gautos aukos išsiųstos į Vokietiją Krašto Valdybai, kuri gimnaziją ir kitas mokyklas išlaiko. Apie pastebėtus netikslumus prašome tuojau pranešti.

Visiems rėmėjams, o ypatingai Adelaidės lietuvių mokyklos vaikūčiams, nuoširdus ačiū!

AL Leidykla

MUSŲ RĖMĖJAI

Paramos AL atsiuntė šie tautiečiai:

O. Matulionytė (gražino paskolos lakštus)	£2
V. Augūnas (gražino paskolos lakštus)	£2
Č. Čekanauskas	10/0
V. Palaitis	10/0

Visiems rėmėjams mūsų širdinga padėka! AL Leidykla

Gervazas Maukelė

PER DIDELIS PASIRINKIMAS

Kartą asilas, stovėdamas prie avižų ir šieno, ir nežinodamas ką pasirinkti ėsti padvėse badu... — Krilovas

Trisdešimties metų "Cnatlyva" mergelė Vyro išsirinkti Niekaip vis negali.

Už katro tekėti Ji dar vis nežino. Jau penktam tautiečiui Žiedą sugražino.

Laive ji mylėjo Afrikos juoduką. Bet kita keleivė Galvą jam susuko...

O dabar, šioj kantrėj, Toks pasirinkimas, Kad kiekvienas chamas Čia tuoj pirštis ima.

Aštuoniolikmečiai Širdį jai žadėjo. Bet kad jų galvelėj Vaikosi tik vėjai.

Per naktis kortuoja, Maukia alų, džiną. O daugiau ką daro — Nei velnias nežino.

Piršos rimti vyrai Jau ne vieną sykį. Bet kad jų pakaušiai Visiškai praplikę.

Jie nenusivokia Nei meilėj, nei flirte; Jiems kad tik mokėtum Kopūstus išvirti.

Nors apie mokslus Nieko nesupranta, Bet labai norėtų Gauti nors studentą...

Ne! — Geriau biznierių, Turįs namus, karą. Tokį sužvejojus, Būtų baisiai gera.

Jis joje atrastų Deimantų kasyklas: Kartais praskalautų Ji pati vystyklus...

O jei suviliotų — Ji gerai supranta — Užtektų jos amžiui Vien tik alimentų.

Nutinkuotas veidas Pradeda jau vysti Ak, ne už kalnų jau Aiški senmergystė.

Juk sunku surasti Vyrą, kokio noris, Apie kokius rašo "Woman's Day" short stories

Vysta taip mergelė, Trisdešimties metų, Brangindama savo Begalinę "enatą"...

PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVO STATUTAS

Viso pasaulio lietuvių spaudai buvo pranešta apie veikiančią Lietuvių Tremtinių Archyvą. Šiam Archyvui VLIKo Vykdomosios Tarybos Lietuviybės Išlaikymo Tarnybos Valdytojas nustatė statutą. Statutas susideda iš 16 punktų, kuriame be administracinių santykių nustatymo yra ir visiems žinotinų dalykų.

Minėtame statute Archyvas, iki šiol vadintas Lietuvių Tremtinių Archyvu, pavadintas Pasaulio

1951 m. gruodžio 16 d.

— 15 —

AUSTRALIJOS LIETUVIS

Lietuvių Archyvas. Jis veikia V. L. I. K. Vykdomosios Tarybos Lietuvybės Išlaikymo Tarybos žinioje ir priklausomybėje. Archyvu vadovauja minėtos įstaigos pašalintas direktorius.

Pasaulio Lietuvių Archyvo (su trumpintai PLA) tikslas — rinkti ir saugoti lietuvių istorinę medžiagą, esančią už Lietuvos teritorijos sienų. Darbas vedamas ta kryptimi, kad iš jo ateityje išsivystytų trys įstaigos: archyvas, biblioteka ir muziejus. Kiekvienas Archyvui atsiųstas dalykas laikomas paaukotu, jei kitaip nebuvo susitarta.

Archyvo išlaikymo lėšas sudaro: VLIKo, PLB ir kitų organizacijų subsidijos, pavienių asmenų aukos, palikimai.

Archyvas, gavęs šį statutą, įeina į normalias darbo vėžes. Jo užsibrėžto tikslo vykdymo sekmingumas yra pasaulio lietuvių rankose. Iš visų laukiama istorinės medžiagos. Tik visi po šapelį sušėmė didelį skruzdėlyną.

Istorinę medžiagą siųsti šiuo adresu:

Pasaulio Lietuvių Archyvas
2601 W. Marquette Rd.,
Chicago 29, Ill., USA

NEPAKANKAMAI STOJA Į KARIUOMENĘ

Buvęs Australijos ekspedicinio bataliono vadas Korėjoje Lt.-Gen. Sir Horace Robertson, kuris atšauktas į Australiją vykdyti naujos kariuomenės organizavimą, pareiškė, kad stojimas į kariuomenę toli gražu yra nepakankamas.

"Jeigu šaltasis karas staiga virstų karštu, nelaiskas būtų tada organizuoti kariuomenę. Mes turime pasiruošti, kol dar laikas."

Toliau Sir H. Robertson pareiškė, kad raudonieji savo jėgas Korėjoje stiprina diena iš dienos, kad daug vilčių dėl vykstančių taikos derybų dėti nereikia ir Jungtinių Tautų kariuomenę reikalinga vis naujų papildymų.

Australija, jo nuomone, visiškai nesiorientuoja, kurlink rieda pasaulis ir nesiima jokių patenkinamų priemonių šiam kraštui apginti.

NAUJI RUSIJOS LĒKTUVAI

"Jane's All The World's Aircraft", autoritetingas metinis met-

raštis tarptautinės aviacijos reikalais, rašo, kad rusai turi Rytų Vokietijoje naujo tipo naikintoją ir naujo tipo 2 motorų naikintoją-bombonesį. Rusų MiG 15, kurie kovoja Korėjoje, greitis yra 640 mylių per valandą. Žurnalas pažymi, kad amerikiečių naikintojo Sabre greitis siekia 670 mylių per valandą, gi anglai turi naują naikintoją, kurio rekordinis greitis siekia net 1067 mylias.

AUSTRALIJOS SVARUI GRĒSIA NAUJAS NUVERTINIMAS

Finansininkų žurnale "Magazine of Wall Street" finansų žinovas Mr. V. L. Horoth rašo, kad sterlingo kraštams gręsia naujas krizis, galįs iššaukti naują svaro nuvertinimą.

"Situacija artėjanti prie tokio punkto, — rašo jis, — kad Australija, kurios svaras kandidatavo į kurso pakėlimą, gali netrukus tapti kandidatu į nuvertinimą."

KOPIA Į EVERESTĄ.

Britų ir Šveicarių mokslinės ekspedicijos ateinančią pavasarį vėl bandys pasiekti Everest kalno (Azijoje) viršūnę. Everest kalnas yra apie 9000 metrų aukščio.

Šveicarai pradės kopti kovo mėnesį, o tuoj po jų seks britų ekspedicija.

Rusai kaltina šias ekspedicijas kaip turinčias šnipinėjimo tikslų.

JOKIOS PAŽANGOS NUSIGINKLAVIME

Keturių Didžiųjų atstovai Paryžiuje, JT posėdžių šešėlyje, bandė rasti bendrą nusiginklavimo problemos sprendimą. Žinios iš Paryžiaus sako, kad jokios pažangos šioje srityje nepadaryta, nes Sovietai visai negalvoja apie kokią nors nusiginklavimą ar ginklavimosi kontrolę. Tai visai natūralu, nes jų galutinis tikslas — įžiebt pasaulinę revoliuciją, kuri visai negalima taikos sąlygose. Be reikalo gaištamas tik laikas.

BAISUS UGNIAKALNIO IŠSIVERŽIMAS

Vienoje Filipinų salų, Comiguin, išsiveržė ugniakalnis Hibok-Hibok. Dešimties kvadratinų mylių plote momentaliai buvo sunaikinta visokia gyvybė. Pati sala yra visai siaura, joje gyvena apie 45.000 žmonių. Aukų skaičių tuo

tarpu sunku nustatyti, bet spėjama, kad apie 80% visų gyventojų arba žuvo arba sužeisti.

JAV hidroplanai atskubėjo į pagalbą, atgabendami raudonojo kryžiaus gydytojus ir seseris bei vaistus.

Filipinų laivai skubiai vykdo evakuaciją, nes ugniakalnio raudona lava ir įkaitę pelenai užlieja vis platesnes sritis.

KORĒJOJE

Frontuose pakitimų neįvyko, nors susišaudymas vyksta be paliuvos.

Naujas faktorius — pasirodė raudonųjų bombonešiai. Iš vienos grupės — 30 bombonešių — amerikiečių lakūnai numušė 9 bombonešius ir vieną naikintoją.

Pusane (svarbiausiam uoste, per kurį eina UNO kariuomenės tiekimas) sprogo ginklų arsenalas. Neaišku, ar nelaimingas atsitikimas ar sabotazas. Daug šimtų užmuštų ir sužeistų.

Taikos derybos vis nesibaigia. Demarkacijos linija sutarta — ji būtų dabartinė fronto linija, jei paliaubų sutartis būtų pasirašyta iki gruodžio 22 d. Užkliuvo dėl tarptautinės kontrolės paliaubų metu, nes komunistai nori taikos metą išnaudoti fronto sustiprinimui. Nesutariama ir dėl belaisvių pasikeitimo.

SUEZO ZONOJE

Egipte ir ypač Suez kanalo zonoje visą laiką neramu. Suez uoste per vieną susišaudymą užmušta 30 žmonių, iš kurių 11 britų. Ismailoje (miestas kanalo zonoje su apie 40.000 gyventojų) policijai įsakyta šauti į kiekvieną britų kariškį, kuris pasirodytų mieste. Demonstracijos prieš britus visą laiką nesiliauna. Partizaninis karas, remiamas ir organizuojamas Egipto vyriausybės, visą laiką stiprėja.

KONFLIKTAS DEL LĒKTUVO.

— Skridęs į Jugoslaviją JAV kariškas lėktuvas buvo priverstas nusileisti Vengrijoje. Rusai oficialiai kaltina, kad JAV-bės tokiu būdu nuleidžia šnipus Sovietų teritorijoje. JAV-bių vyriausybė tokius kaltinimus griežtai neigia ir reikalauja lėktuvą įgulą grąžinti.

Spėjama, kad dėl to gali kilti ir didesnis konfliktas.

T A U T I E T I,
ar atlikai savo pareigą?
AR SUMOKĖJAI SOLIDARU-
MO ĮNAŠA?

MUSŲ, LEIDINIAI

Pulgis Andriūšis — **SUDIEV,**
KVIETKELI! apysaka, 181 psl.,
Kaina 7 šil.

Šios knygos laida, dėl didelio
pareikalavimo, jau baigiasi. Kas
dar neturite— paskubėkite įsigyti,
nes ši knyga yra ne tik aukštos
literatūrinės vertės, bet ir istorinė
— pirmoji Australijoje.

A. S. Puškinas — **DUBROVSKIS,**
romanas labai stipria intriga.
Vertė C. Petrikas. 105 psl. Kaina
5 šil. (anksčiau paskelbta kaina
— 6 šil. — neteisinga).

Teta Rūta — **GINTARO PASAKA,**
jauniesiems. Iliustr. dail. A.
Rūkštelės. Kaina 2/6.

Parduodama

DIDŽIOJI BRITŲ ENCIKLO-
PEDIJA

25 tomai su visais priklausiniais.
Kaina £80. Galima išsimokėti
mūi. Kreiptis AL Leidyklon.

Prašomas atsilipti

PETRAS KRIŽINAUSKAS

sutarties pusantrų metų laikotarpyje
dirbo Vakarų Australijoje
Bumbury ligoninės virtuvėje kaip
virėjas. Išvykęs į Adelaidę maždaug
prieš 15 mėnesių.
K. Dabravolskis, 76 Sussex St.
Inglewood, Perth, W. A.

Visuose reikaluose Jums padeda

JUOZO ŽUKAUSKO

KALBINĖ — TEISINĖ — INFORMACINĖ PAGALBA

Dokumentų vertimai ir jų tvirtinimas. — Visų rūšių raštai
angliškai — Visokeriopa informacija. — Kalbinė pagalba ir reikalų
sutvarkymas įstaigose

Atsakymai į klausimus. + Pasitarnaujama ir korespondenciniu būdu.

Kreiptis:

Kasdien 2 — 5 val. p. p.
15 Manchester Unity Building
160 Castlereach Street
Sydney Tel.: M4878

Kasdien 6 — 8 val. vak. —
10 Peel St.
Kirribilli,
Sydney.

Tel.: XB4312

Korespondencijai adresas: Box 58, Milson's Point P.O. NSW

T A U T I Š K I

kaklaraikščiai (£ 1.5.0), juostos
(£3.10.0), juostelės knygomis (5
šil.), juostelės pagalvėlėms (£1)
gaunama AL Leidykloje. Darbas
meniškas ir be priekaištų.

V E D Y B O S . . .

Ieškau rimtos lietuvaite, 30 —
40 m. amž., vedybų tikslu, kuri
norėtų sukurti rimtą lietuviškos
šeimoms židinį. Esu 40 m., rimtas
vyras, ekonomiškai pasiturįs. Rašyti:
Mr. P. Petras, AL adresu.

V E D Y B O S

37 metų pasiturįs lietuvis nori
susipažinti su lietuvaite, panele ar
ponia, norėdamas sukurti lietuvišką
šeimą. Laiškus rašyti: Mr. A.
Antanas, AL adresu.

Paslaptis garantuota.

Prašomi atsilipti

ALGIS MALINAUSKAS, kilęs
iš Kupiškio valsč., ir kiti kupiškėnai,
paieškomi Kanadoje gyvenančio
asmens.

Jie patys ar žiną jų adresus
prašomi rašyti AL redakcijai.

Paieškau

JUSTINO LEVONAUSKO

iš Rietavo. Jį patį ar žinančius
apie jį prašau pranešti šiuo adresu:
Stasys Vaitkus, 83 Wetchester
ave., St. Catharines, Ont. Canada.

DĖMESIO, N. ZELANDIJA!

Kas žino dailininko

RUDOLFO GOPO

adresą, maloniai prašomi pranešti:
Mr. Alb. Levickis, 28 Cardwell
St., Adelaide, S. Australia

NAMUS

AR ŽEMĖS SKLYPĄ
geriausia pirkti tarpininkaujant

WESTERN & COCKS

Nekilnojamųjų turtų pardavimo
agentams. Sąžiningas patarnavimas.
Sutvarkomi visi pirkimo ir paskolos
gavimo dokumentai.

Adresas:

Savings Bank Buildings
(8-tas aukštas)

Kings William St. Adelaide
Tel. C 3942, priv. X4461 ir
LF 3350

AUSTRALIJOS LIETUVIS

redaguojamas Redakcinės Kolegijos
Ats. redaktorius Jurgis Glušauskas.
LEIDĖJAS — Australijos
Lietuvio Leidykla. Raštus Redakcija
taiso ir trumpina savo nuožiūra.
Honorarai mokami tik iš anksto
susitarus. **PRENUMERATA:**
metams £2.10.0; pusė metų —
I pusmečiui £1.11.0, ant-
ram pusmečiui £1.6.0; metų
ketvirčiui — I ketv. 19/0, II-IV
ketvirčiams po 14/0 (į I pusmečio
ir I ketvirčio prenumeratą įskaityta
kalendoriaus vertė — 5 šil.). Už-
sienin kaina: metams £2.5.0, pu-
sė metų £1.6.0, 3 mėn. 14/0. At-
skiras numeris 2/0. **SKELBIMAI:**
Prekybiniai 2/0 už kvadratinį colį,
neprekybiniai po 2 pensus už
žodį. Už skelbimų turinį Redakcija
neatsako.

Adresas:

AUSTRALIJOS LIETUVIS
35 Cator St. Hindmarsh,
ADELAIDE, S. A.

The Australian Lithuanian, the
Lithuanian fortnightly. Autho-
rised Jurgis Glušauskas.

Printed by Australijos Lietuvis
Publ. Co., 35 Cator St. Hind-
marsh, S. A.